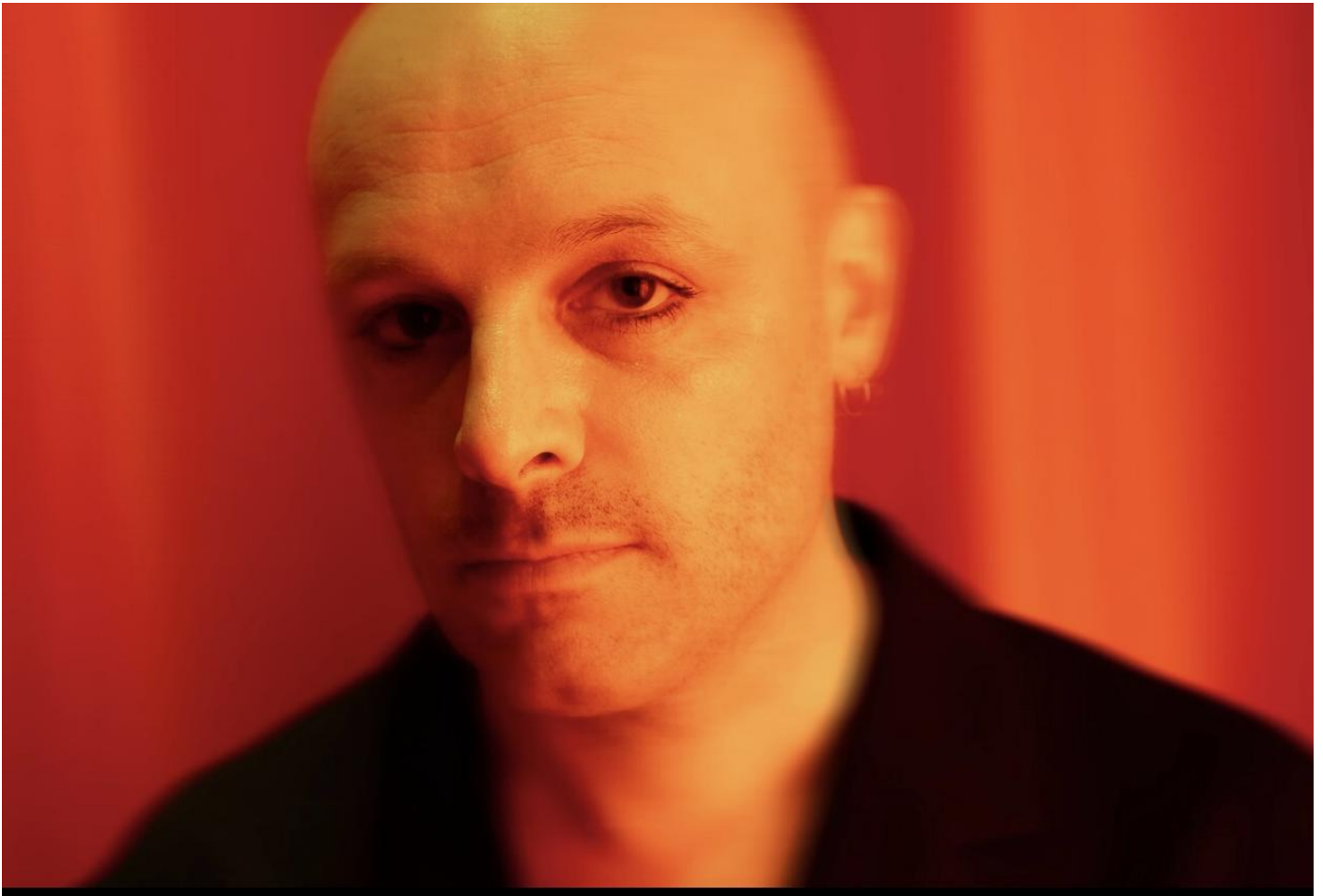

Johannes Is Zijn Naam: ‘Muziek van het volk, voor het volk’

Sinds het heengaan van The Van Jets in 2019 staat Johannes Verschaeve (45) alleen op het podium: een tape en een zanger. ‘Contact’, zijn tweede plaat als Johannes Is Zijn Naam, is meer nog dan zijn voorganger muzikale spelerei die balanceert tussen kunst en pop, met teksten die ondanks zichzelf vaak poëzie zijn. ‘Ik heb geleerd om niks meer in vraag te stellen.’

Met het oog op een ‘speciaal gesprek’ zijn we uitgenodigd in de biechtstoel van de Onze-Lieve-Vrouw van Goede Bijstandkerk in hartje Brussel. Johannes neemt plaats op de plek van de zondaar, zelf ga ik op het houten zitje van de priester zitten en fluister mijn eerste, nogal voor de hand liggende vraag.

HUMO Johannes, ben je ooit eerder te biecht gegaan?

JOHANNES VERSCHAEVE «Een paar keer, ik zat op een katholieke lagere school. Ik herinner me dat mijn broer (Van Jets-drummer **Michael Verschaeve**, red.) en ik vooraf brainstormden over wat we mispeuterd zouden kunnen hebben (*lacht*). Dan spraken we bijvoorbeeld af dat ik hem één keer had geslagen, een volgende keer was het zijn beurt en had hij mij zogezegd geslagen. We stonden er niet bij stil dat je die biecht ook echt kon gebruiken om je hart te luchten, om over iets te praten waar je mee zat. Tegenwoordig staan die biechtstoelen er voornamelijk ter decoratie – wie gaat er nog biechten? En als je het echt wilt, moet je wellicht online een afspraak maken (*lacht*).»

HUMO Je vader is priester geweest, hij heeft wellicht vaker in de biechtstoel gezeten.

VERSCHAEVE «Ongetwijfeld, maar ik kan me niet herinneren dat hij daar ooit over heeft gepraat. Toen wij werden geboren, was hij natuurlijk al priester af. Tegenwoordig hebben therapeuten en psychologen de functie van de priester en de biecht overgenomen.»

HUMO Muziek! Klopt het als ik zeg dat je sinds The Van Jets niet meer publieksgericht te werk gaat?

VERSCHAEVE (*knikt*) «De bedoeling van The Van Jets was om samen met het publiek een feest te creëren. Zo stond het zelfs letterlijk in de bio die bij onze demo voor HUMO's Rock Rally zat: 'Ons doel is zalen in lichterlaaie zetten.' The Van Jets waren een groep, dus schreef je songs in naam van *the gang*. Johannes Is Zijn Naam is een terugkeer naar het werk op zich, waarin ik heel dicht bij mezelf probeer te blijven. Ik maak alles zelf, sta alleen op het podium, het is allemaal heel besloten en intiem.»

HUMO In je huidige bio zeg je dat je liever niet te veel uitleg geeft bij de songs, dat je ze ziet als rorschachvlekken waarin iedereen maar moet zien en horen wat hij zelf wil. Ik moest aan 'The Mercy Seat' van Nick Cave denken, een song die ik al sinds mijn 15de ken maar waarvan ik pas onlangs te weten kwam dat het over de elektrische stoel gaat. Ik vind het jammer dat ik dat nu weet.

VERSCHAEVE «Ah, kijk, dat wist ik ook niet. En ik vind het ook jammer dat ik het nu weet (*lacht*). Wat mijn eigen songs betreft, probeer ik zo weinig mogelijk 'iets te bedenken'. Ik laat het ontstaan in een spontane golf van inspiratie en heb geleerd om niks meer in vraag te stellen. Ik hoef niet te weten waar het eigenlijk over gaat, zolang ik het maar voel. In het werk van anderen heb ik dat ook het liefst. Ik lees bijvoorbeeld geen boeken meer die plotgedreven zijn, want ik hou er niet van als ik het schema van de schrijver kan zien of voelen. Ik word veel liever zonder waarschuwing in ruimtes gesmeten waar ik niet goed weet wat de situatie precies is. Dát is uit het leven gegrepen. Het leven heeft geen plot, het is onduidelijk, het heeft geen handleiding. Daar zit het drama.

»Vergelijk het met de films van **David Lynch**, waarvan je vaak niet kunt zeggen waar ze precies over gaan. Je voelt of veronderstelt wel een soort verborgen waarheid, maar je ziet of hoort ze nooit.»

HUMO 'Ergens diep in de vulkaan kolkt het magma / De hoge noot van Pavarotti komt eraan', uit 'Trap', is één van de vele zinnen op 'Contact' die lijken te rijmen maar het niet echt doen.

VERSCHAEVE «'Vulkaan' en 'eraan' rijmen natuurlijk wel, dus het zit er wel ergens in verborgen. Meestal probéer ik te rijmen, hoor (*lacht*). Ik zal nooit aan een tekst beginnen met een houding van: 'En nu zal de dichter hier eens laten zien hoe het moet.' Ik wrijf mezelf eerder in de handen en denk: 'Laten we eens wat grappige woorden bij elkaar zetten.' Dat is makkelijker en creëert een soort rust.

»Om nog even terug te komen op de zin die je aanhaalde: 'Ergens diep in de vulkaan kolkt het magma' viel mij te binnen na een documentaire over **Werner Herzog** waarin het over vulkanen ging, en die hoge noot van **Pavarotti** heeft mijn leven al twee keer doorkruist. Een eerste keer in de jaren 90, toen een buurvrouw vertelde dat ze naar Pavarotti was geweest in het Sportpaleis en dat bij één bepaalde hoge noot de hele zaal begon te *blèten*. Als kind vond ik dat heel fascinerend. Jaren later zat ik op een terras in Frankrijk en draaiden ze 'Miss Sarajevo' van **Passengers**, het project van **Brian Eno** en **U2** met Pavarotti als gastzanger. Ineens was daar die hoge noot waar ik al sinds mijn jeugd over fantaseerde, en ineens zat ik zelf te janken (*lacht*).»

HUMO De tekst van 'Imaginatie' presenteer je zonder muziek. Op 'Johannes Is Zijn Naam' ging je al voorzichtig in die richting met 'Dichterlijke mist', toen nog begeleid door spaarzame pianonoten.

VERSCHAEVE «Meestal is de muziek er eerst, maar 'Imaginatie' is puur als tekst ontstaan. 'Dichterlijke mist' ook, maar daar heb ik piano aan toegevoegd omdat ik het live wilde brengen en het me niet zonder begeleiding zag voordragen. Intussen durf ik dat wel.»

HUMO De plaat heet 'Contact' en de intro eindigt met de woorden 'Johannes maakt contact'. Bij de instrumentale titeltrack moest ik aan twee dingen denken: 'Zero Time' van Tonto's Expanding Head Band, een synthesizerduo dat begin jaren 70 onder meer ook aan vier platen van Stevie Wonder meewerkte, en de film 'Close Encounters of the Third Kind' van Steven Spielberg, waarin aardbewoners via een reeks eenvoudige synthesizernoten contact met aliens zoeken.

VERSCHAEVE «Die groep ken ik niet, maar ik snap wat je de bedoelt met 'Close Encounters', al had ik de vergelijking zelf nog niet gemaakt. Ik vond het tof om een instrumentaal op de plaat te hebben die 'het woord' even laat rusten. Ik heb er de titeltrack van gemaakt omdat iedereen dan denkt: 'Aha, het sleutelnummer, nu gaat de uitleg komen!' Maar nee (*lacht*).»

HUMO Je hoort je letterlijk aan de knoppen van je synthesizer draaien en over de beat struikelen.

VERSCHAEVE «Alsof iemand op een verjaardagsfeestje een *bakske* aansluit en wat begint te spelen. Muziek mag soms gewoon fun zijn, dat is iets wat ik van thuis heb meegekregen. Mijn ouders speelden thuis vaak samen, gewoon voor het plezier. Ook als we ergens op bezoek gingen, werd er regelmatig gezongen. Als kind maakte dat indruk op mij: muziek van het volk, voor het volk. Te eigener vermaak en voor de leute, niet om een carrière te starten of zo.»

HUMO De kubus op de hoes is gemaakt door je intussen 80-jarige vader.

VERSCHAEVE «Dat heb ik bewust gedaan om contact met hem te maken. Ik heb zelf een gezin en de momenten die we samen hebben, zijn schaars. Toen we voor de hoes een decor nodig hadden, heb ik meteen aan hem gedacht. Mijn vader is veel met hout bezig, maakt kasten en meubels voor thuis of voor familie en vrienden – basic, maar goed gedaan. Budgettair kwam het goed uit en ik wist dat ik zowel hem als mezelf er een geweldig plezier mee zou doen. Bellen over welk hout hij ging kopen, de afmetingen doorgeven, vertellen over zijn bezoek aan de Gamma... Ik vond dat de max. Hij is die kubus ook in Brussel komen leveren en assembleren: dat lijkt iets kleins, maar het is onbetaalbaar. Samen dingen doen vind ik vaak intenser en waardevoller dan praten.»

HUMO Een voorzichtige opmerking: zou dat iets typisch mannelijks kunnen zijn en misschien de reden waarom er lange tijd ook meer mannen in bands hebben gezeten dan vrouwen? In de zin van: 'Kom, we gaan lawaai maken met gitaren, dan hoeven we niet te babbelen', of: 'Verzin snel iets met een bal!'

VERSCHAEVE (*lacht*) «Het is natuurlijk gevaarlijk om te veralgemenen maar daar zit wel iets in. Mannen in groep, hè, daar wordt vaak niet veel gepraat. Lawaai maken of, zoals jij zegt, iets doen met een bal is een makkelijke manier om bij elkaar te zijn, of om de onkunde om te communiceren te maskeren. Met drie rond de barbecue staan en af en toe eens blazen of iets omdraaien, dat zit in dezelfde sfeer.»

HUMO Er staan twee keer twee geleende zinnen op je plaat – uit 'Maak me wakker' van De Kreuners en 'De noorderwind' van Will Tura –, waar je telkens toestemming voor hebt gevraagd. Moet dat?

VERSCHAEVE «Als je het gewoon live zou brengen niet, als je het op plaat zet en uitbrengt wel. Als kind heb ik met mijn broer en mijn ma veel naar 'Tien om te zien' gekeken, en daar was **Will Tura** de koning. Hij stond precies een beetje boven de rest, had een soort waardigheid over zich. Will Tura, dat was toch nog iets anders dan pakweg **Luc Steeno**. Voor mijn oma was Tura zelfs de redder van Vlaanderen (*lacht*). Dat stuk tekst van hem kwam me aangewaaid voor de bridge van 'Hou me vast'. Zie het als een soort samplen met tekst.

»Voor 'De rand' wilde ik aanvankelijk 'Wake Me Up Before You Go-Go' van **Wham!** gebruiken, vertaald als 'Maak me wakker voor je gaat', maar het bleek iets makkelijker om **De Kreuners** te bereiken dan Wham! (*lacht*)»

HUMO Aan dEUS heb je geen toestemming gevraagd voor die tekstregel in 'Imaginatie'?

VERSCHAEVE «Aha, éindelijk iemand die het heeft opgemerkt! Inderdaad: 'In een café onder de zee', 'In a Bar, under the Sea'. Ik zat mentaal op de bodem van de oceaan en plots kwam die zin. Ik had zelf eerst niet door dat ik 'm van **dEUS** had gepikt (*lacht*). Dat is hun plaat die ik het intensiefst heb beluisterd. En nee, geen toestemming gevraagd, misschien omdat tot nu werkelijk niemand het had opgemerkt. **Dijf Sanders** heeft de plaat gemixt: niks gemerkt. De vrienden die ik ze heb gestuurd: niemand heeft iets gezegd. Ik ben echt content dat je het hebt opgemerkt.»

HUMO (*glimmend af*)